

اهداف و نتایج سفر

مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا

به ایران

روابط ایران و اروپا از سابقه طولانی برخوردار است. قبل از انقلاب اسلامی، همکاری‌های گسترده سیاسی، اقتصادی و فرهنگی بین طرفین حاکم بوده است. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، بروز تحولات سیاسی مختلف اعم از حمایت کشورهای اروپایی از عراق در هشت سال دفاع مقدس، موضوع سلمان رشدی، دادگاه میکونوس و ... روابط سرد و پرتنش را بین طرفین رقم زد. در این دوره روابط ایران و اتحادیه اروپا عمدتاً بر موضوعات اقتصادی و تجاری استوار شد ولی آنچه که عامل استمرار ارتباط ایران و اتحادیه اروپا محسوب می‌شود پیشینه تاریخی و مزیت‌های فراوان موجود برای هر دو طرف در ایجاد ارتباط می‌باشد. ارجاع پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت و اعمال تحریم‌های ظالمانه علیه کشورمان باعث شد تا سطح روابط ایران و اتحادیه اروپا به ویژه روابط تجاری کاهش یابد. بعد از توافق هسته‌ای موانع اصلی برای گسترش روابط سیاسی و اقتصادی کشورها با ایران در حال مرتفع شدن می‌باشد. بر این اساس سفر هیئت‌های بلند پایه سیاسی، اقتصادی و تجاری از اروپا آغاز شده است. سفر مقامات آلمان، فرانسه، ایتالیا، اتریش، استونی و ... به تهران بیانگر آغاز دور جدیدی از روابط و همکاری بین ایران و کشورهای اروپایی است. سفر اخیر فدریکا موگرینی مسئول سیاست خارجی اروپا به همراه هفت کمیسیونر اروپایی در این منظومه راهبردی قابل تحلیل می‌باشد. این سفر بسیار مهم در زمانی صورت می‌گیرد که اجرای برجام با کارشکنی و دبه کردن آمریکا روبروست. این امر باعث ایجاد فضای تردید در حضور سیاسی و اقتصادی کشورها در ایران شده است. این نوشتار با نگاه اجمالی به روابط ایران و اتحادیه اروپا، اهداف و نتایج سفر مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا به ایران را مورد بررسی قرار خواهد داد.

■ روابط سیاسی ایران و اتحادیه اروپا

جمهوری اسلامی ایران در سیاست خارجی خود از دو گزینه بهره می‌برد. (۱) برقراری روابط مستقل در سطح دو جانبه با کشورهای عضو اتحادیه. (۲) برقراری روابط در سطح سیستماتیک با اتحادیه اروپا به عنوان یک واحد بزرگ سیاسی مستقل.^۱ ایران در هر دو سطح با موانعی روبرو می‌باشد. کشورهای مهم و اصلی عضو اتحادیه اروپا تمایل ندارند برای بهره‌گیری از تمام پتانسیل‌های خود در حوزه سیاست خارجی، فقط از طریق این اتحادیه اقدام نمایند. اما علیرغم وجود این مشکلات، بروز اختلافاتی در حوزه سیاسی بر پیچیدگی سیاست خارجی ایران در قبال اتحادیه اروپا افزوده است. از منظر این اتحادیه چهار مسئله اساسی به‌طور مستمر روابطش را با ایران تحت الشعاع قرار داده است. حقوق بشر، روند مبارزه با تروریسم، موضوع فلسطین و پرونده هسته‌ای.^۲

۱ - بهزاد احمدی لفورکی - چشم‌انداز همگرایی در اتحادیه اروپا و روابط آن با جمهوری اسلامی ایران - مؤسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر تهران، ۱۳۹۳ - ص ۲۲۱
۲ - همان - ص ۲۲۱

* موضوع هسته‌ای ایران

روابط اتحادیه اروپا و ایران به خاطر برنامه هسته‌ای ایران رو به تیرگی نهاد. روابط همگام با خط‌مشی اتحادیه اروپا که توسعه روابط مشروط به پیشرفت در زمینه به اصطلاح عدم گسترش سلاح‌های هسته‌ای کرده بود به حالت تعلیق درآمد. ادعاهای واهی در زمینه غیرصلح آمیز بودن فعالیت‌های هسته‌ای ایران و ایجاد ایران هراسی در افکار عمومی جهان توسط آمریکا باعث شد پرونده هسته‌ای ایران وارد مرحله جدیدی شود. اروپایی‌ها با رد گزینه توسل به زور از سوی آمریکا، دیپلماسی قهرآمیز در در پرونده هسته‌ای ایران به کار گرفتند. با ارجاع پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت سازمان ملل، تحریم‌ها و فشارهای اقتصادی و تجاری علیه ایران باعث شد تا روابط ایران و اتحادیه اروپا به‌ویژه اقتصادی کاهش یابد.^۱

■ روابط اقتصادی

پیشینه روابط تجاری و اقتصادی ایران و اتحادیه اروپایی به قبل از انقلاب اسلامی برمی‌گردد. ایران در زمره اولین کشورهایی است که با امضای موافقت‌نامه تجاری در سال ۱۹۶۳ روابط نهادینه شده قراردادی را در محدوده اقلام سنتی صادراتی ایران به جامعه اروپا برقرار ساخت. این موافقت‌نامه نهایتاً پس از دو دوره تمدید در سال‌های ۱۹۷۲ و ۱۹۷۸ خاتمه یافت و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران عملاً منتهی شد.^۲

علیرغم این تحولات، مبادلات اقتصادی بین ایران و کشورهای اروپایی تداوم یافت. طبق آمارهای منتشره در سال ۱۳۵۸ بیش از ۵۰ درصد حجم صادرات غیر نفتی ایران به جامعه اروپایی بوده و بیش از ۴۰ درصد واردات ایران نیز از این کشورها بوده است. در بخش صادرات نفتی نیز جامعه اروپایی در جایگاه نخست قرار دارد. در سال ۱۳۵۸ سهم جامعه اروپا از نفت ایران نزدیک به ۴۰ درصد بوده است. در حالی که ژاپن ۲۵ درصد و امریکای شمالی ۱۰ درصد از نفت ایران سهم داشتند.

جدول ارزش واردات و صادرات کالاهای غیر نفتی ایران در سال ۱۳۵۸ از و به کشورهای UE^۳

کشور	ارزش صادرات ایران (دلار)	ارزش واردات به ایران (دلار)
انگلیس	۲۳۷۰۷۰۷۰/۲۶	۴۷۱۳۶۳۰۹۴/۲۰
فرانسه	۲۸۳۳۲۸۳/۶۱	۵۶۰۴۹۳۳۹/۰۶
آلمان غربی	۲۸۳۰۸۴۴۸/۳۶	۱۷۶۵۳۸۵۲۴۸/۷۵
هلند	۸۵۷۴۲۰/۹۱	۳۰۱۳۶۳۷۳/۶۰
بلژیک	۱۴۱۰۱۴۱۳/۵۳	۲۵۸۶۵۹۸۳۷/۸۱
لوکزامبورگ	۰۰/۰۰	۵۵۳۳۱۰/۸۴
دانمارک	۴۷۳۹۴۳۲/۳۳	۱۱۸۱۲۴۶۳۹/۱۰
ایرلند	۴۴۶۳/۵۷	۲۱۱۰۶۸۶۴/۴۶
ایتالیا	۵۶۷۰۷۳۱۳/۷۱	۵۵۳۱۵۲۸۶۷/۵۱
جمع کل	۸۱۵۸۴۱۵۹/۵۹	۹۷۷۸۴۴۲۵۸۷

۱- همان - ص ۲۲۴

۲- بی‌نا - کتاب اروپا (۳) ویژه روابط ایران و اتحادیه اروپا - انتشارات مؤسسه ابرار معاصر تهران - سال ۱۳۸۳ ص ۲۸

۳- مهران رزمجویی - دولت نهم و اتحادیه اروپا؛ دگرگونی در گفتمان سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران - مرکز بررسی‌های راهبردی ریاست جمهوری سال ۱۳۹۲؛ صص ۱۲۱-۱۲۰

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی بر خلاف وجود اختلاف متعدد سیاسی و روابط پرفراز و نشیب بین ایران و کشورهای اروپایی، روابط اقتصادی و تجاری طرفین از ثبات بیشتری برخوردار بود. اتحادیه اروپا به عنوان بزرگترین شریک تجاری ایران در هر دو بعد صادرات و واردات محسوب می‌شود. میزان تجارت بین ایران و اتحادیه اروپا در سال ۱۳۸۴، به بیش از ۲۵ میلیارد دلار بالغ شده است. در همین راستا صادرات اتحادیه اروپا به ایران از ۸/۶ میلیون دلار در سال ۱۳۸۰ به بیش از ۲۸ میلیون دلار در سال ۱۳۸۶ رسید. از طرفی واردات این اتحادیه از ایران در همین مدت رشدی معادل ۷۰ درصد داشته و از ۵/۵ میلیارد دلار به بیش از ۱۲ میلیارد دلار در سال ۱۳۸۶ رسیده است. بدین ترتیب حجم تجارت ایران با بزرگترین گروه تجاری دنیا طی سال‌های ۱۳۸۲ الی ۱۳۸۶ به دو برابر افزایش یافته است.^۱

* تأثیر تحریم‌های اقتصادی بر روابط اقتصادی ایران و اتحادیه اروپا

تحریم‌های همه جانبه شورای امنیت بر روند مبادلات تجاری و اقتصادی ایران و اتحادیه اروپا تأثیر بسیاری داشت. به طوری که حضور کشورهای اروپایی در بازار ایران کمرنگ تر شد. تا جایی که در سال ۲۰۱۲ با تحریم واردات نفت ایران، حجم و مبادلات تجاری بین اتحادیه اروپا و ایران به پایین ترین سطح خود رسید. بنابر آمار یورو استات^۲ مبادلات تجاری اتحادیه اروپا و ایران در سال ۲۰۱۲ از کاهش قابل توجهی برخوردار بوده است. بر اساس این گزارش مبادلات تجاری ایران و عضو اتحادیه اروپا که در سال ۲۰۱۱ به ۲۶/۹۴ میلیارد یورو رسیده بود در سال ۲۰۱۲ با ۱۴/۸۲ میلیارد یورو کاهش مواجه شده و به ۱۲/۱۲ میلیارد یورو رسیده است. مبادلات تجاری ایران و اروپا در این سال نسبت به سال ۲۰۱۱ بالغ بر ۵۵ درصد کاهش داشته است. واردات اتحادیه اروپا از ایران در سال ۲۰۱۲ نسبت به سال قبل از آن ۱۱/۶۷ میلیارد یورو معادل ۷۱ درصد کاهش داشته است. واردات این اتحادیه از ایران در سال ۲۰۱۱ بالغ بر ۱۶/۴۵ میلیارد یورو بود اما این رقم در سال ۲۰۱۲ به ۴/۷۸۰ میلیارد یورو کاهش یافت.

نفت خام مهم‌ترین کالای وارداتی اتحادیه اروپا از ایران تا پیش از اجرای تحریم نفتی بروکسل علیه تهران بود که از اول جولای ۲۰۱۲ به اجرا گذاشته شد. این اتحادیه در ماه ژوئن یعنی ماه قبل از اجرای تحریم نفتی ایران ۵۴۸ میلیون یورو کالا از ایران وارد کرد. این رقم در ماه‌های پس از تحریم به زیر ۱۰۰ میلیون یورو رسیده است. آمار ارائه شده از سوی یورو استات نشان می‌دهد صادرات اتحادیه اروپا به ایران بعد از شروع تحریم نفتی نیز شدیداً کاهش داشته به طوری که در نیمه دوم سال ۲۰۱۲ صادرات این اتحادیه به ایران به ۳/۱۵۰ میلیارد یورو رسیده و معادل ۳۰ درصد کاهش داشته است. اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۲ بالغ بر ۷/۳۴۰ میلیارد یورو کالا به ایران صادر کرده است. صادرات این اتحادیه به ایران در

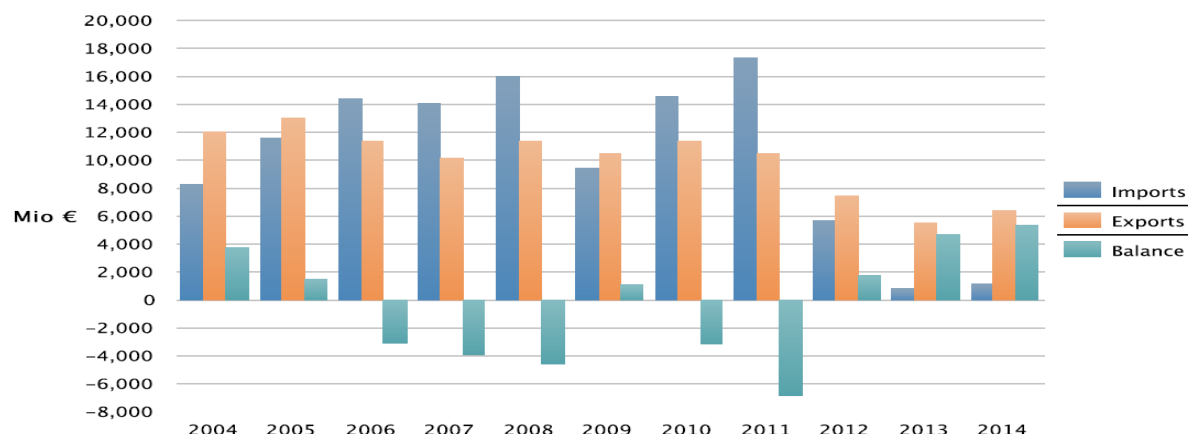
۱ - همان - ص ۲۰۱

۲ - مرکز آمار اروپا وابسته به کمیسیون اروپا

European Union, Trade with Iran

Total goods: EU Trade flows and balance, annual data 2005 - 2014

Source Eurostat Comext - Statistical regime 4

سال ۲۰۱۱ بالغ بر ۱۰/۴۹۰ میلیارد یورو بوده است.^۱ البته بعد از توافق ژنو و با ادامه مذاکرات هسته‌ای، بهبودی هر

چند

اندک در روابط تجاری بین اتحادیه اروپا و ایران پدید آمد که منجر به افزایش حجم مبادلات تجاری در سال ۲۰۱۴ به

ارزش بالغ بر ۷ میلیارد یورو شد. نمودار زیر حجم تجارت ایران با اتحادیه اروپا بین سالهای ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۴ را نشان می-

دهد.^۲

Total goods: EU Trade flows and balance

Source Eurostat Comext - Statistical regime 4

Period	Imports			Exports			Balance	Total trade
	Value Mio €	% Growth*	% Extra-EU	Value Mio €	% Growth*	% Extra-EU		
2004	8,230		0.8	11,933		1.3	3,703	20,163
2005	11,538	40.2	1.0	12,994	8.9	1.2	1,456	24,532
2006	14,376	24.6	1.1	11,295	-13.1	1.0	-3,082	25,671
2007	14,052	-2.3	1.0	10,125	-10.4	0.8	-3,926	24,177
2008	15,942	13.5	1.0	11,341	12.0	0.9	-4,601	27,283
2009	9,384	-41.1	0.8	10,434	-8.0	1.0	1,050	19,818
2010	14,528	54.8	1.0	11,319	8.5	0.8	-3,210	25,847
2011	17,329	19.3	1.0	10,497	-7.3	0.7	-6,832	27,826
2012	5,652	-67.4	0.3	7,379	-29.7	0.4	1,727	13,031
2013	783	-86.1	0.0	5,446	-26.2	0.3	4,662	6,229
2014	1,157	47.7	0.1	6,425	18.0	0.4	5,268	7,583

* Growth: relative variation between current and previous period

% Extra-EU: imports/exports as % of all EU partners i.e. excluding trade between EU Member States

^۱ - <http://www.tisri.org/default۱۳۹۶-.aspx>

^۲ - http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/۲۰۰۶/september/tradoc_۱۱۳۳۹۲.pdf

* اهداف و نتایج سفر فدریکا موگرینی به ایران

فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجی و نایب رییس کمیسیون اروپا به همراه یک هیأت بلندپایه متشکل از هفت کمیسیونر روز ۲۸ فروردین با هدف ترسیم نقشه راه ایران و اتحادیه اروپا و اطمینان بخشی به نهادهای اقتصادی اروپایی برای مشارکت با جمهوری اسلامی ایران، وارد تهران شدند تا در راستای گسترش همکاری های اقتصادی و سیاسی، رایزنی هایی را با مقامات ایرانی انجام دهد. این دومین سفر فدریکا موگرینی به ایران پس از توافق هسته ای (۶ مرداد ۹۴) می باشد.^۱ در این دیدار هیات اروپایی با رئیس جمهور، وزیر امور خارجه و برخی از مقامات دیگر کشورمان دیدار و گفتگو کردند. این بالاترین سطح مذاکرات ایران و اتحادیه اروپا در طول یک دهه گذشته است. کمیسیونر های اتحادیه اروپایی که موگرینی را همراهی می کردند عبارتند از: کمیسیونر های انرژی و آب و هوا، تحقیقات، محیط زیست، شرکت ها و موسسات کارآفرینی، امور انسانی، آموزش و حمل و نقل.

* محورهای اظهارات فدریکا موگرینی و محمد جواد ظریف

مسئول سیاست خارجی اروپا پس از حضور در ایران و دیدار با ظریف در نشست خبری مشترک با وزیر خارجه ایران شرکت کرد. برخی از اظهارات وزیر خارجه ایران و مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا عبارتند از:

محمد جواد ظریف:

- مردم ایران باید هر چه زودتر نتایج مذاکرات هسته ای را احساس کنند.
 - برجام شامل بانک های آمریکایی نمی شود.
 - براساس برجام آمریکا نباید مانع از همکاری بانک های غیرآمریکایی با ایران شود.
 - نشست بی سابقه ای را با مسوول سیاست خارجی اتحادیه اروپا داشتیم.
 - درباره افتتاح دفتر نمایندگی اتحادیه اروپا در تهران گفتگو شد.
 - امروز مرحله جدیدی از همکاری میان ایران و اتحادیه اروپا آغاز می شود.
- فدریکا موگرینی:

- در سفر اول به تهران تنها بودم اما امروز به همراه ۷ کمیسیونر اتحادیه اروپا در حوزه های مختلف به اینجا آمده ام و بر طیف بزرگی از همکاری متمرکز خواهیم بود.
- پیام من به مردم ایران این است که دیپلماسی ارزشش را داشت.
- من امروز از طرف ۵۰۰ میلیون شهروند اروپایی سخن می گویم.
- ایران و اتحادیه اروپا به تعهدات برجامی خود عمل کردند.
- اتحادیه اروپا از پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی حمایت می کنیم.
- در زمینه هواپیمایی با ایران همکاری می کنیم.
- می خواهیم اطمینان حاصل کنیم برجام تبدیل به منافی برای مردم منطقه می شود.
- از دوره جدید روابط میان ایران و اتحادیه اروپا استقبال می کنم.

- اتحادیه اروپا نمی تواند کسی را به انجام کاری مجبور کند اما اتحادیه اروپا علاقمند به همکاری با تهران است.
- آزمایش موشکی ایران نقض برجام نیست.^۱

* بیانیه مشترک وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران و مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا

در پایان نشست مشترک فدریکا موگرینی مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا و محمد جواد ظریف وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران طرفین بیانیه مشترکی صادر نمودند که عبارتند از:

- تعهد کامل به اجرای برجام

- افزایش همکاری‌ها برای کمک به توسعه اقتصادی و رفاه و آسایش مردم

- افزایش صلح، ثبات، امنیت منطقه‌ای و حل و فصل صلح آمیز اختلافات

- توافق طرفین برای تسهیل همکاری‌ها و آماده سازی گشایش نمایندگی اتحادیه اروپا در آینده بر اساس قوانین و مقررات ایران و اعزام تیم رابط اتحادیه اروپا به تهران

- تاکید بر بحث و مشورت‌های سیاسی در سطح وزیر بطور سالانه و گفتگوهای منظم در سطح بالا

- همکاری‌های اقتصادی، مالی، بانکی، مشارکت در مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم

- جستجوی راه‌های ارائه امکانات مالی، بانک سرمایه گذاری اروپا، گفتگو و همکاری در زمینه جهانگردی، صنعت، ساخت و ساز، نساجی و ...، کمک و حمایت از شرکت‌های کوچک و متوسط، تبادل هیات‌های کاری، همکاری توسعه جهت تقویت بخش خصوصی، تقویت حضور در بازارهای دو طرف

- تاکید بر همکاری‌های تجاری، تبادل هیات، رسیدن به یک چارچوب حقوقی قراردادی بعنوان هدف گفتگوها، کمک اتحادیه اروپا به الحاق ایران به سازمان تجارت جهانی WTO

- توافق در زمینه همکاری در کشاورزی، مواد غذایی و استفاده از روش‌ها و فناوری‌های تولید، کمک به دسترسی محصولات ایران به بازار اروپا

- توافق در خصوص حمل و نقل، همکاری در توسعه حمل و نقل و افزایش ایمنی آن، تلاش برای رفع محدودیت پروازهای ایران ایر، صدور مجوز پرواز برای شرکت‌های ایرانی؛ همکاری فنی، تبادل نظر راجع به امکان انعقاد موافقتنامه هوایی، ایمنی حمل و نقل ریلی، همکاری در حمل و نقل جاده ای و شهری

- آغاز گفتگوها در خصوص انرژی، بهبود شرایط سرمایه‌گذاری و تبادل تکنولوژی اجرای ابتکارات برای تقویت امنیت عرضه انرژی، همکاری در عرصه های چند جانبه، تقویت سرمایه‌گذاری و تبادل تکنولوژی، تسهیل سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بالادستی و پائین دستی ایران

- تاکید بر اجرای ضمیمه شماره ۳ برجام و اجرای اولین پروژه ایمنی هسته‌ای، تبادل تجربه در مورد تست فشار تاسیسات، پژوهش‌های مشترک در زمینه جوش هسته‌ای و گداخت هسته‌ای

- همکاری در زمینه آلودگی هوا و آب، مدیریت منابع آب، حفظ طبیعت، تنوع زیستی، مبارزه با بیابان زایی، مدیریت دفع زباله، تبادل تجربه در خصوص سیاست گذاری‌ها و همکاری در مجامع بین المللی

- توافق در زمینه مشارکت ایران در برنامه افق ۲۰۲۰ و برنامه تکمیلی آن در قالب اوراتوم، شراکت هسته‌ای تحقیقاتی، تبادل دانش و تبادل محقق، مبادله تجربیات در زمینه تکنولوژی و ابداع
- توافق در زمینه تقویت پوشش برنامه اراسموس برای دانشجویان ایرانی، مشارکت موسسات آموزش عالی ایران در برنامه ژان مونه، برگزاری نمایشگاه‌ها و مراسم، تقویت حضور دانشجویان ایران در برنامه های اتحادیه اروپا مانند برنامه ماری کوری
- توافق بر توسعه گردشگری، حفظ و بازگرداندن اشیاء تاریخی، همکاریهای فرهنگی و برگزاری مراسم فرهنگی با اتحادیه اروپا و کشورهای عضو برای شناساندن فرهنگها، همکاری در ورزش
- آغاز گفتگو در زمینه حقوق بشر
- توافق در زمینه مبارزه با مواد مخدر، تبادل تجربه تخصصی در زمینه های عرضه، تقاضا، ترانزیت و مقابله با عوامل ریشه ای مانند کاهش فقر و توسعه افغانستان
- شروع گفتگو، تبادل اطلاعات در سطح ملی و منطقه ای در خصوص مهاجرت
- تاکید بر نقش ایران و همکاری در ارتباط با قطعنامه WAVE
- ارتقاء هماهنگیها در زمینه ارائه کمک به مردم سوریه، عراق، یمن و افغانستان.^۱

* اهمیت سفر مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا

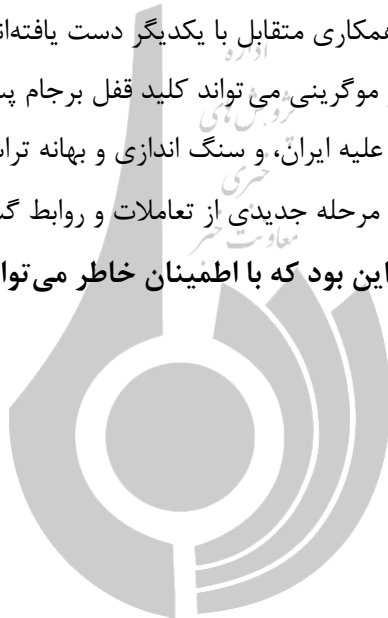
بعد از توافق هسته‌ای، کشورهای اروپایی از رویکرد جدیدی در تنظیم روابط با جمهوری اسلامی ایران برخوردار شده‌اند که این رویکرد عملی می‌تواند مناسبات طرفین در چشم‌انداز آینده متحول کند. از نظر کشورهای اروپایی برجام نقشه‌راه و چراغ راهنمای همکاری های طرفین در آینده است. برجام مکانیسم اجرایی و راهبرد اصلی اتحادیه اروپایی در تنظیم روابط آینده خود با ایران است. کشورهای اروپایی از دو سال پیش رویکرد گسترش همکاری ها با جمهوری اسلامی ایران را در پیش گرفته‌اند و در طی این مدت مذاکرات بسیار گسترده و فشرده‌ای را با مقامات کشورمان داشته‌اند. سفر هیئت‌های بلندپایه سیاسی- دیپلماتیک- اقتصادی و تجاری از اروپا به تهران و بالعکس در حال افزایش است. سفر هیئت‌های بلندپایه اقتصادی تجاری آلمان، وزیر خارجه فرانسه، فدریکا موگرینی رئیس دیپلماسی اتحادیه اروپایی و... به تهران بیانگر دوره ای جدیدی از روابط و همکاری بین ایران با کشورهای اروپایی است. بر این اساس سفر اخیر فدریکا موگرینی مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا برای طرفین از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

دومین سفر موگرینی به ایران، در شرایطی انجام شد که تحریم های ظالمانه علیه ایران فروپاشیده و توافق هسته‌ای در حال اجرایی شدن است. سفر مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا به همراه هیئت، بزرگ ترین گام اروپایی ها برای بازگشایی همکاری های اقتصادی دو جانبه است. از سوی دیگر این سفر باعث از میان بردن فضای تردید در مسیر تعامل بین المللی جمهوری اسلامی ایران با دیگر کشورها خواهد شد. با نگاهی به همراهان موگرینی در این سفر می توان به اهمیت و ابعاد آن پی برد. حضور هفت کمیسیونر از انرژی و آب و هوا تا محیط زیست، نشان دهنده گستره این مذاکرات است. در همین زمینه، یک مقام ارشد اتحادیه اروپا قبل از سفر موگرینی به ایران گفت: این تعداد کمیسیونر پیام منسجم و یکپارچه مشارکت دوباره با ایران را به همراه دارد. این سفر برای اطمینان بخشی مجدد به همه، از اینکه همکاری با ایران ممکن

۱ - سایت وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی ایران

است، طراحی شده است. این مقام اتحادیه اروپا گفت: ایران می خواهد به سازمان تجارت جهانی بپیوندد و ما تمایل داریم در این زمینه نقش حمایتی داشته باشیم.^۱ به اعتقاد کارشناسان حوزه اروپا، ایران با برخورداری از موقعیت استراتژیک، ژئوپلیتیک و ژئواکونومیک از اهمیت مهمی در سیاست راهبردی اروپا برخوردار می باشد. این مولفه باعث شده است تا اتحادیه اروپا برای توسعه روابط اقتصادی، انرژی و افزایش حجم سرمایه گذاری در ایران، افزایش نفوذ در منطقه، اثرگذاری بر روند صلح خاورمیانه با استفاده از نفوذ و جایگاه ایران، مبارزه با تروریسم و بنیادگرایی، جلوگیری از اشاعه سلاح های کشتار جمعی و ایجاد نظام چندجانبه گرایی به جای یکجانبه گرایی آمریکا در خاورمیانه و ایفای نقش یک قدرت بین المللی اثرگذار در کنار آمریکا به ویژه در پرونده هسته ای ایران؛ روابط سیاسی خود را با تهران گسترش دهد. در مقابل ایران نیز در راستای بهره گیری از نفوذ اقتصادی اتحادیه اروپا در اقتصاد و تجارت بین الملل، استفاده از قدرت سیاسی و بین المللی آن در حل و فصل بحران های بین المللی، جذب سرمایه گذاری های خارجی اروپا با توجه به نیازهای کشور، استفاده از تکنولوژی های جدید و دانش نوین اعضای اتحادیه اروپا در مسایل گوناگون، بهره گیری از قدرت سیاسی- اقتصادی آن در مقابل آمریکا و کم اثر ساختن فشارهای سیاسی و اقتصادی واشنگتن به ویژه در زمینه پرونده هسته ای می تواند روابط خودش را با اروپا گسترش دهد. بر این اساس و با توجه به نگاه اغلب کشورهای اروپایی به رویکرد جدید ایران، اتحادیه اروپا و ایران به برداشت جدیدی مبتنی بر همکاری متقابل با یکدیگر دست یافته اند.^۲

به اعتقاد تحلیل گران مسائل بین الملل، سفر موگرینی می تواند کلید قفل برجام پس از گذشت چند ماه از مرحله اجرای آن باشد. پس از دوازده سال تحریم همه جانبه علیه ایران، و سنگ اندازی و بهانه تراشی آمریکا علیه جمهوری اسلامی ایران، این سفر می تواند روابط ایران و اروپا را وارد مرحله جدیدی از تعاملات و روابط گسترده اقتصادی و سیاسی کند. پیام مهم سفر هیئت اروپایی به کشورهای دیگر این بود که با اطمینان خاطر می توانید در ایران سرمایه گذاری کنید.

۱ - روزنامه دنیای اقتصاد، ۹۵/۱/۲۹

۲ - اردشیر سنائی و رومیس رحمتی مقدم- روابط ایران و اتحادیه اروپا پس از روی کار آمدن دولت یازدهم- فصلنامه مطالعات روابط بین الملل- دوره ۸، شماره ۲۹، بهار ۱۳۹۴، صفحه ۱۰۱